№ 100 פרייז 2 קאפ. Lodzer Tageblatt.

לאָדזער טאָגעבלאַט

אבאָנעמענטס-פּרייז: אין רוסלאנד: ש יאָר, 8 רובל ש חצי יאָר 4 רובל. ש פיערטעל יאָר 2 רובל. ש חודש 70 קאפ. אין אויסלאנד: ש חודש 1 רובל 25 קאפ. ענדערן דעם אדרעס קאסט 15 ק. אדרעסן פון דער רעדאקציע און אדמיניסטראציע Лодзь, Петроковская 16. אדרעס פאר דעפעשען: Лодзь. Тагеблатъ

רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פעטריקויער 16, טעלעפאָן 867.
פיליע אין וואַרשוי:
ח. רייזנער, טווארדא 23, טעל. 17-63.

אנאנסען-פּרייז: ש שורה פעטיט אין טעקסט 1.20 ערשטע אמ דרוקט ווערט 60 ק. לעצטע ווערט 30 קאפ., גראטולאציאָנען פערלאנגען אן האכצמס-אוצינען 1-מע ווערט 1.50—לעצטע ווערט 1 רובל. ניט אָנגענומענע מאנוסקריפטן ווערען ניט צוריקגעשיקט. פאר אינהאלט פון אנאנסען און דיר רעדאקציע ניט פערענטוואָרטליך.

דיענסטאג, ט״ז איר תרע״ד — 29 אַפּריל 12 מאי 1914. — זיבענטער יאהרגאַנג

היינט היינט היינט — לאזט נישט אדורך די געלעגענהייט! — צום לעצטען מאל
ווערט צום 12-טען און לעצטען מאל פארנעשטעלט דאס בעריהמטע סעני-סאציאנעלע לעבענס-בילד
„די שרעקליכע סודות"
אין 5 אקטען (8 בילדער) אינסצעניזירט זלמן זילבערצווייג (רעזיסירט יוליוס אדלער)
בעמערקונג: די פארשטעלונג וועט זיין א פייערליכע ווייל אין איהר בעטייליגט זיך דאס בעריהמטע פערס אנאל וואס האט די פיעסע געשפיעלט דאס ערשטע מאל.
הויפטראלען: חנה—פ׳ אדלער, העניעק בלאך—ה׳ אדלער, פריץ שורקע—ה׳ ליפמאן. איינצ עלהטען אין די פראגראמען.

אנייע ערד-ציטערניש אין איטאליען.

די לאגע אין מעקסיקא ווערט געפערליכער.

אנייע ערד-ציטערניש.

רוים (ספ.) נעכטען איז בײַ דער עטנא פארנעקומען א נײַע ערד-ציטערניש. די בעפעלקערונג איז אין א שרקליכער פאניק ארויסגעלאפען פון די האוינונגען אויף די פרײַ פעלדער.

רוים (ספ.) די ענטלאפענע, וואס זענען אנגעקומען אין קאטאניע דערצעהלען, אז די איצטיגע פערוויסטונגען, וואס ס׳האט אנגעמאכט די ערד-ציטערניש-קאטאסטראפע איז נאך פיעל גרעסער און שרעקליכער ווי אין יאהר 1908 בעת דער גרויסער מעסינא-קאטאסטראפע.

פון קאטאניע ווערען ארויסגעשיקט הילפס-עקספעדיציעס, וועלכע ס׳קומט זעהר שווער אן צוצוקומען צו די שטעדט, וואו ס׳געפינען זיך די אונגליקליכע, ווייל דער פערקעהר מיט זיי איז פאלשטענדיג איבערגעריסען. אין לינערא האט מען לעת-עתה ארויסגענומען פון אונטער די חורבות 130 מיטע און 120 פערוואונדעטע. פון די אנדערע דערפער האט מען ארויסגענומען מען פון די חורבות 20 טויטע און 100 שווער פערוואונדעטע. דער ערד-שטויס איז געווען פיעל שטארקער ווי אין יאהר 1908 נור צום גליק איז די געגענד, וואו ס׳איז פארגעקומען די קאטאסטראפע ווייניגער בעוואוינט ווי די אומגעגענד פון מעסינא.

רוים (ספ.) די היזיקות, וואס ס׳האט אנגעמאכט די קאטאסטראפע לאזען זיך נאר נישט בערעכנען. די רעטונגס-ארבייט קומט פאר בײַ גרויסע שווערינקייטען. פון אונטער די חורבות הערט מען דאס קרעכצען פון די אומגליקליכע.

דורך נדבות האט מען ביז איצט צונויפגענומען א סומע פון 400,000 ליר. דער קעניג האט מנדב געווען 100000 ליר, דער פאפסט—35000 ליר.

רוים (ספ.) אין פיעל דערפער זענען אלע היזער איינגעפאלען. די גרעסטע צאהל פון די קרבנות זענען פרויען און קינדער, ווייל די מענער האבען געארבייט אויפ׳ן פעלד. די גאנצע קאמאסטראפע האט געדויערט אנ׳ערך פון צוויי סעקונדען דעריבער זענען אלע, וואס האבען זיך געפונען אין די היזער אומגעקומען. מ׳האט ארויסגעשיקט קלידער און נארונגס-מיטלען קיין קאטאניע. ס׳זענען אויך אויפגעשטעלט צעלטען פון לייוונד און דא געפונען זיך דערווייל די דאכלאזע.

רוים (ספ.) דער וואולקאן עטנא איז ווידער אויסגעבראכען מיט א נײַער קראפט.

רוים (פ.) אין אלגעמײַן זענען אומגעקומען פון דער ערד-ציטערניש בערך 15,000 פערזאן.

עסטרייכישע קריעגס-שיפען אין מקסיקא.

ווין (ספ.) די רעגיערונג האט בעשלאסען ארויסצושיקען אין די מ״ק-סיקאנישע וואסערן צוויי קריעגס-שיפען כדי אבצוהיטען דאס לעבען און פיר-מענען פון די עסטרייכישע אונטער-טאנען אין מעקסיקא.

טאמפיקא איינגענומען.

ווערא-קרוץ (ספ.) דא איז דער-האלטען געוואָרען א ידיעה, אז די רעוואָלוציאָנערען האבען איינגענומען טאמפיקא און צושלאגען דאס רעגיע-רונגס-מיליטער. די אויסלענדער זענען אנטלאפען אויף א קריעגס-שיף.

ווענען געזונד-צושטאנד פון קייזער פראנץ-יאזעף.

ווין (פ.) דער אוועגד-ביולעטען ווענען געזונד-צושטאנד פון קייזער פראנץ יאזעף מעלדעט: דער הוסט וואס האט געשטערט דעם שלאף דעם קייזער אין דער פערגאנגענער נאכט האט זיך א בישעל פערקלענערט. דער אלגעמיינער צושטאנד איז אונפער-ענדערט.

א שרפה אין א שאכטע.

פארז (ספ.) פון קארמא מעלדעט מען: אין איינעם פון די ארטיגע קויה-לען-גרובען האט אויסגעבראכען א שרפה. די ארבייט איז אינגאנצען איבערגעריס-סען געוואָרען. נאך פיעל מיה איז גע-לונגען די ארבייטער זיך צו ראטעווען.

דאס נייעסטע פון טאג.

די גאס. דומע.

פעטערבורג (פ.) אויף דער נעכטיגער דומע-זיצונג איז בעטראכט געוואָרען די סטיעטע פון סינאד. צוויי-שען אנדערע איז ארויסגעטרעטען מיט א לענגערע רעדע דער הויפט-פראקו-ראר פון סינאד סאבלער. צוליעב דער שפעטער צייט זענען די וכוחים ווענען דער פראגע אבגעלענט געוואָרען אויף דער קומענדיגער זיצונג.

אפיציעלע הכחשות.

פעטערבורג (פ.) „אסוו. ביורא״ איז בעפאלמעכטיגט מיטצוטיילען, אז די ידיעות פון „רוסק. וויעד.״ ווענען דער בעציהונג פון אינערן-מיניסטער צו דער פראגע אבגעלענען דעם דעפוטאט משעכידזע פאר זיין רעדע זענען נישט ריכטיג.

קאסא אין קאזאן.

קאזאן (פ.) מיט׳ן דאמפפער פון סימבירסק איז אהער אנגעקומען דער בילדונגס-מיניסטער קאסא.

פון אינטערנאציאנאלען שאכמאטיסטען-טורניר.

פעטערבורג (פ.) דעם ערשטען טאג פון טורניר האט לאסקער געוואונ-נען בײַ אליאכינ׳ן. די פארטיע מארשאל-טאראש איז אבגעלעגט געוואָרען.

געשטארבען.

בערלין (ספ.) נעכטען אין דער פריה, איז געשטארבען די פרוי פון דייטשען רייכס-קאנצלער בערטמאן-האלוועג.

אפערפלייצונג.

טאבאלסק (פ.) דער טייך טאבאל איז ארויס פון די ברעגעס און האט פערפלייצט א טייל פון דער שטאדט יאליטאראווסק און די גאנצע אומגעגענד. די באהן-בעוועגונג איז איבערגעריסען געוואָרען.

שיף קאטאסטראפע.

פעטערבורג (פ.) נישט ווייט פון דער קאנאליע אינגעל איז פארגע-קומען א קאטאסטראפע מיט א שיפעל, וואו ס׳זענען געווען 4 מענער און איין פרוי. אלע זענען דערטרונקען געוואָרען.

Zur Verlobung von Frl.
Fela Ast
mit Herrn 67
Israel Gottschein
gratulieren herzlichst und wünschen glück:
Frau G. Hamburska
Teofila und Joseph Kinder
und M. Gutstadt.

3000 רובל
ס׳איז פערלוירען געגאנגען א פארט-פעל מיט 3000 ר׳ בארעס געלד און פערשיידענע ווערטה-פאפיערען. דער פינדער קאן דאס געלד מיט די ווערטה פאפיערען זיך האלטען, ער ווערט אבער ערוזוכט דעם בילעט אויפ׳ן בענעפיס פון די הומארינסטען בים עם באם, וועלכער וועט שטאנדיגען מארגען מיטוואך אין צירק צינזעלי, צו רע-טירנירען.
5584 דער געשעדיגטער.

וויכטיג פיר גלובנע גאס און איהר געגענד.
די דיפלאמירטע פון יוריעווער אגרונטערסיט.
אמושערמע
רבקה באָרישאנסקע-באטווינק
מיט 18-יאהריגע פראקטיק וואהנט יעצט איף גלובנע 41. הייל אין גיט ראט.
פיר ארמע טענליך פאן 5 ביז 7 אומאנסט.
*5266 19

Dr. med. P. Braun
קרוטקא-שטר. 4, טעל. 35-35
נעוו. אסיסט. פון בערלינער קליניקען
פעציאל-ארצט פיר הויט-ווענע-רישע- און געשלעכטס-קראנקהיי-טען, ספעצ. בעהאנדלונג דעם טריפער
און סיפיליס נאך די נייעסטע מעטאדען.
עמפאנגע פון 9—1 און פון 5—9, דאמען פון 3—5. בעזונדערעס וואַרטע-צימער.
5568

די רעדע פון לאדזער דעפוטאט ד״ר באמאש.

חי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, זענען די יורישע דעפו-טאטען בעת דער לעצטער דומע-זיצונג, אויף וועלכער ס׳זענען פארגעקומען די וכוחים וועגען בודזשעט ארויסגעטרעטען מיט זעהר געלונגענע רעדעס, וועלכע האבען געמאכט אויף אלע דעפוטאטען אנ׳איינדרוק. די אינטערעסאנטע רעדע פון לאדזער דעפוטאט ד״ר מ. באמאש געבען מיר איצט איבער לויט׳ן סטע-נאגראפישען בעריכט.

„דאס שארפסטע אויג,—האט באמאש געזאגט,—וועט נישט אומשמאנד זיין אבצושיידען, וואו ס׳ענדיגט זיך די רע-גירונג און וואו ס׳הויבען זיך אן די ארגאניזאציעס פון די „סאיוזניקעס״ און פערקעהרט—וואו ס׳ענדיגען זיך די אר-גאניזאציעס פון די „סאיוזניקעס״ און וואו ס׳הויבט זיך אן די רעגירונג. לויט דער אנווייזונג פון די לירער׳ן פון די רעכטע פארטייען ארבייטען די גובער-נאטארען און פאליציימייסטערס. ווען אומעציער וואגט אבצוטרעטען פון זיין ערע אנווייזונגען, לויפען גלייך קיין פעטער-בורג אנקלאגען צו זיין ערע בע-שיצער און—וועה איז צו די, וואס פאלגען נישט. (א טומעל פון רעכטס).

אין די רעכטע בלעטלעך ווערען אויף די יודען אויסגעגאסען גאנצע עמערס שמוץ, ליגענס און רכילות. דאס אלץ ווערט געטהון מיט דער ערלויבניש פון דער רעגירונג. און גלייכצייטיג, נויט נאר א קוק, וואס פאר א שטראפען ס׳וועד-רען ארויפגעלעגט אויף די ליבעראלע צייטונגען.

ס׳האט זיך אנגעהויבען אנ׳אגיטאציע אין די שווארץ-מאה׳דיגע צייטונגען, וואו ס׳איז אויפגעוויזען געוואָרען, אז אין אלעם זענען שולדיג די יודען. דאס איז אבער געווען בלויז טעאריע, און דעם פאלק דארף מען געבען פראקטישע לעהרע. אט האט מען אנגעהויבען אויף פערשיידענע אופנים צו פערפאל-גען די יודען. מ׳שיקט זיי ארויס אוב-בעטראכטערהייד און אהן געריכט. די מענשליכע און געטליכע געזעצען ווע-רען געטרעטען אין דער בלאטע.

אין פוילען ווערט די פערפאלגונג אויף די יודען געפיהרט דורך די פוי-ליישע באיקאטיסטען האנד בײַ האנד מיט די רוסישע „סאיוזניקעס״. זיי קומט צו הילף די רעגיערונג אין דער פער-זאן פון קאמיסארען איבער פויערים-ענינים, וועלכע דערלאנגען אנקלאגעס אין געריכט וועגען ארויסשיקען יודען פון היזער, וואס געהערען צו פויערים.

דאס צווייטע געוועהד אין די הענד פון די „סאיוזניקעס״ איז — די בוילי-סיאדע. עפעס א באנדע, וועלכע איז טעהר-ווענג בעקאנט דער רעגירונג, האט דער׳הרג׳עט א קינד, האט מען דעם פערברעכער נישט אזוי גוך גע-פונען און בענוצענדיג זיך מיט די אומשטענדען, האבען די „סאיוזניקעס״ פערשפרייט די לעגענדע וועגען ריטואל-מארד,—א אונזינניג און אויסגעטראכטע לעגענדע. די וועלכע עקספלאָאטירען די לעגענדע,—פערשטעהען זעהר גוט, אז דאס איז א ליגען.

נאך בײַלים׳עס פ״אצעס, האט זיך אונטערגערוקט דער פאסטאוער ענין; עד האט זיך אונטערגערוקט, אדער מ׳האט איהם עקסטרא געמאכט. אין ווי אין בײַלים-פראצעס, האט זיך די רעגיערונג און דער יוסטיץ-מיניסטער ווערער צוגעהערט צו די „סאיוזניקעס״.

די יודען-העצערײַ איז אויך פארמ-געזעצט געוואָרען פון דער רומע-טרי-בונע. די פערטיידיגער פון דער מאדאם טשעבעריאק און איהר קאמפאניע האָ-בען גערעדט רכילות אויף די יודען און זייער רעליגיע. מיר בעציהען זיך מיט פערעכטונג צו זייערע ארויסטרי-טען. זייער רכילות בעליידיגט אונז ניט.

ווייטער וויזס ד״ר באמאש אן אין זיין רעדע אויף דער שווער עקאָנאָמי-שער לאגע פון די יודען, פון וועלכע 90 פראצענט איז די אונפערזיכערטע מאסע, וואס לעבט טאג איין טאג ארום אין ארימקייט, בײַ די סאמע שווערסטע לעבענס-בעדינגונגען. ד״ר באמאש ענ-דיגט זיין רעדע מיט די ווערטער:

— נעראן האט א מאל געוואָרפען אויף דער ארעגע געפאנענע קריסטען, כדי צו פערשטאפען דאס מויל פון הונגעריגען פאלק. איצט ווארפט מען אונז יודען אזוי, כדי אבצוציהען די פרייהייט, וועלכע איהר ערווערבט אייך (אפלאדיסמענטען פון לינקס).

מיר זענען צופרידען אויב א״בערצו-טראגען דריקונגען און פערפאלגונגען, נור מיר וועלען נישט אויפהערען צו פארערן רעכטע, מיר וועלען נישט אויפהערען זיך צו ווענדען צו דער גערעכטיגקייט פון רוסישען פאלק און מיט א פראטעסט געגען דער אונטער-דריקונג. (אפלאדיסמענטען פון לינקס).

KALODONT
נעמען אלע
אינפעקציאנס-קראנקהייטען
שיצט מען זיך אמבעסטען בײַ טעגליכען
געברויכט פון סארגס
קאלאדאנט,
צאהן-קרעם און מונדוואסער
פאן ערצטע און דאנטיסטען זיינט 25 יאהר
5268 שטענדיג עמפפוילען.

לחג יובלו של דוד פרישמאן
יצא לאור כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומיו בי״ז כרכים עם תמונות רבות.
הוצאת „מרכז״. להוצאה זו נכנס כל מה שיצא מתחת עטו של פרישמאן. כל כתבי פרישמאן הם
אוצר שלם של מחשבה ושירה וצריכים להמצא בכל בית עברי.
מחיר כל ברך 1 רובל, מלבד ברך ט״ו וט״ז, שמחיר כל אחד 1.50 רובל. כל י״ז הברכים ביחד 18 רובל בלי המשלוח.
הנחת גדולה לחג היובל: במקום 18 רובל בלי המשלוח רק 12 רובל עם המשלוח בעד כל י״ז הברכים; מכורכים בעשר מדיליות מחודרות מאד 16 רובל עם המשלוח.
אחר השורה יקבל עוד כל אחתם תמונת-קיר גדולה של פרישמאן. בלודז יאספו התומים על כל כתבי פרישמאן מוסני הוצאת „מרכז״, שבאו לתכלית זו מורשה, ה׳ יוסף קצנלנבויגין וה׳ יעקב דנציגר. פעונם במלון „פאלאסט״ № 302 ומקבלים מן שעה 9 עד 11 בבוקר ומן שעה 8 עד 10 בערב.

לעצטע לאדזער ניעוס.

די היינטיגע בעראטונג פון די לוינוועבערײַ-בעציצער.

היינט, דיענסטאג אין אוועגד וועט אין האנדווערקער-קלוב (זאוואדזקא 5) אבגעהאלטען ווערען א גרעסערע בע-ראטונג פון די בעזיצער פון די מעכא-ניש לוין-וועבערײַען וועגען גרינדען א סעקציע פון לוינוועבערײַ-בעזיצער בײַ׳ם קלוב.

אין לאדז זענען פארהאן איינינע הונדערט יודישע לוינוועבערײַ-בעזיצערס, וועלכע געפינען זיך כלל נישט אין אזא נוטער לאגע און דערין זענען זיי אליין שולדיג, ווייל זיי זענען נישט פער-איינינט און נישט ארגאניזירט. די לוינוועבערײַ-בעזיצערס קאנקורירען צווי-שען זיך, ווארפען די פרייזען און אזוי ארום מאכען זיי אליין זייער לאגע אונערטרעגליך.

איצט האט זיך ערוועקט דער גע-דאנק בײַ א גרופע לוינוועבערײַ-בעזיצער זיך צו פעראייניגען און די אייניגע אינניציאטארען האבען זיך אויך ענער-ניש גענומען צו דער ארבייט דעם דאזיגען פאך צו ארגאניזירען.

די היינטיגע בעראטונג דארף גלייכ-צייטיג אויך זיין א גרינדונגס-פערזאמ-לונג פון דער דאזיגער סעקציע און דערום איז ווינשענווערט, אז אלע לוינ-וועבערײַ-בעזיצער, וועלכע פער-שטעהן די ווכטיגקייט פון א פעראייניגונג זאלען קומען אין א גרויסער צאהל צו דער היינטיגער ציצונג אין האנדווערקער-קלוב.

די זיצונג וועט זיך אנהויבען א זייגער אין אוועגד.

וואַרשעווער קינא אין קאנצערט-זאל.

דאס וואונדערפולע בילד „די שטיפ-מוטער״, וועלכע איז געגומען פון לאד-זער לעבען און ווערט זיט פארינע וואך געוויזען אין הענען קאנצערט-זאל, האט ארויסגערופען אזא גוואלדיגען אינטערעס בײַ׳ם הענען פובליקום, אז די דירעקציע האט געפונען פאר נויטיג צו פערלעגערן די אויפפיהרונג דער-פון אויף נאך איינינע טעג.

בעקאנטמאכונג.
צו פערמיעטען פון 1-טען יולי 1914 א גרויסער רוגאווער לאדען מיט קעלערס רוג זגערזשער און אלט-שטארט № 15 צו ערפאהרען בײַ שמואל זאוויל סענדער אלט-שטארט № 15. 8 3 14

דער טאמאשעווער רבי
(בן הרה״צ שליט״ מראָספרשא)
שטעהט איין ברעזשיגער 19. 75

Dr. D. ALTERMAN
דר. ד. אלטערמאן
נאוואמיעסקא 6, טעלע. 84-10.
אינערע סעצ. הערץ- און לונגען-קראנק-הייטען. עמפפענגס ביז 11 אויהר פרי און פון 5—8 נאכמיטאג. *1740

נעקראסאוו'ס רעדע אין דומע

גענען דער יודישער רעכטלאזער לאגע.

(לויט'ן סטענאגראפישען בערעכט).

ער (דער בילדונגס-מיניסטער) האט אויסגעפונען, אז ס'זענען פארהאן מענשען, וועלכע לערנען זיך אויסער די לעהר-אנשטאלטען, און פונזע זיי האט ער איינגעפיהרט די פראצענט-נארמע. ער האט געפונען מיטלען אנצוגרייפען יודען אויך דארט, וואו דאס איז פיהלבארער פון אלעס פאר יעדען פאלק,— איינפיהרענדיג דעם נורל פיים ארייננעהמען אין די מיטעלע און העכערע לעהר-אנשטאלטען.

ס'ארע אונערהערטע צביעות איז דערביי ארויסגעוויזען געווארען: און ווירקליך, מען וויסט נים מיט וואס מען זאל זיך מעהר וואונדערן: אדער דער ציניזם, מיט וועלכען דאס ווערט דורכגעפיהרט, אדער די צביעות, מיט וועלכער מ'פערטיידיגט דעם נורל: זיי זאגען, אז זיי האבען מורא פאר שווינדלערייען און זיי זענען אפשר נערעכט, ס'איז גענוג זיך צו דערמאנען וועגען אדעם.

יא, ביי א וועלכע בעדינגונגען, וואס הערשען איצט, זענען א וועלכע שווינדלערייען מעגליך. אין דעם איז דאך אבער נישט שולדיג דאס געזעץ, נאר די אדמיניסטראציע, וועלכע בעשטייט פון „סאיזניקעס".

מ'זאגט אונז, אז דאס איז געווען א דעמאקראטיש מיטעל, כדי אבצושאפען די הערשאפט פון די רייכע, וועלכע האבען די מעגליכקייט זיך בעסער צוצוגרייטען צו די קאנקורס-עקזאמענס און צו בעקומען א בעסערען אטעסטאט. אט מ'ארע דעמאקראט אונזער בילדונגס-מיניסטער איז!

ס'איז אבער א גרויסער וואונדער, פארוואס איינגעטליך איז דאס דעמאקראטישע מיטעל אנגעוענדעט בלויז בנוגע יידען. אויב ס'איז אזא גוט מיטעל, פאר וואס זשע ווענדעט ער עס נישט אן אויך בנוגע רוסען?

דער סוד פון דעם מיטל ליענט, פערשטעהט זיך, נישט אין די מאטיווען, וועלכע דער מיניסטער פרענט, נאר אין זיין סיסטעם, וואס האט איהם פערשאפט דעם נאמען קאנראד וואלענראד. צו קענען מיר גלייכגילטיג צוקוקען אלץ, וואס ווערט אויף דעם נעביט נעטהון? דאס איז אבער נאך נישט דער סוף. קאסא'ס שטערען הויבט אן צו רונגקלען, און פון אדעם הויבט אן צו לייכטען א ניי ליכט: דער אדעסער „פאפעטשיטעל" סמאליאניאוו גרייט צו נייע פראיעקטען וועגען נאציאנאליזירען די שולען און מיר קענען זיכער זיין, אז ביי דער איצטיגער שטימונג וועט ער זיכער שולה לנדולה זיין.

די קאנקורענץ, וואס ווערט געפיהרט צווישען די פערשיעדענע „מיעראמסטווענס", האט זיך צום אונגלוק אויך אין נעריכט ארייننעכאפט. דאס נעריכט האט מיט'ן בייליס-פראצעס זיך נישט פליין אונשטערבליך נעמאכט, נאר עס האט גלייך אויף דער וועלט בעקומען דעם שכר מיט די אויסצייכנונגען, נאראדעס און העכערע שטעלעס, וועלכע ס'האבען בעקומען די, וואס האבען זיך בעטייליגט אין בייליס-פראצעס מצד דער רעגירונג, דער פאסטאווער ענין איז נאך נים געענדיגט. ווען מ'האט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק ארויסגעזעצט די יודישע רעליגיע, האט מען דערמיט געשאפען אזא לאגע, וואס וועט זיך נישט איינמאל נאך אויסניסען אין דער פארם פון א וועלכע פראצעסען, מיז דער בייליס-פראצעס און דער פאסטאווער ענין.

דער שלום.

און אזוי איז דער אנטיסעמיטישער ניפט טיעף ארייننעדרונגען אין די סאמע נידרינסטע און העכסטע שיכטען פון דער ארמיניסטראציע, און ס'וויסט זיך נישט איינגעבען אזוי גיך פון איהם זיך צו בעפרייען, ווייל די געפעהרליכע סיסטעם וועט די מלוכה צופיהרען צו א פאלשטענדיגען באנקראט. די נלייכהייט פון די ברגער פאר'ן געזעץ— דאס איז דער יסוד פון דער נאציאנאלער פרייהייט. איהר קאנט נישט ערווערבען און בעהאלטען פאר זיך קיין פרייהייט, ווען איהר טרעט גלייכצייטיג די פרייהייט פון אנדערע.

איך וויל מיך נישט אזוי ווייט ערגיר-רינען, כדי צו צעקלאפען אלע בעשולדיגונגען, וואס מ'ווארפט ארויף אויף די יודען, ווייל די דאזיגע בעשולדיגונגען ווערען ארויפגעוואָרפען מיט א שרעקליכען ציניזם. מען האט פאר די יודען נעשאפען א שווערע לאגע אין דער ארמעע, מ'נעהמט זיי אין א גרעסערן פראצענט, ווי די איבעריגע בעפעלקערונג אין לאנד, דערביי ווערט מען אויף זיי אויפגעפראכט, ווייל דער „ניעדאפאר" פון די יודען דערנייכט א העכערע ציפער פון די קריסטען.

מ'האט די יודען פערבאטען זיך צו פערנעהמען מיט עדר-ארבייט און מיט האנדעל און לסוף וואונדערט מען זיך, וואס יודען שטרעבען צו כסחר. יודען דריקט מען. רוסלאנד איז פאר זיי שטענדיג געווען א האלב פאטערלאנד, דאך פארערט מען פון זיי פאטריאטיזם און א פולער מאס. און ס'איז טאקי זיך צו וואונדערן, וואס זיי זענען דאך פאטריאטען.

(ענדע קומט)

הערצליכע ביטע.

די יעניגע וועלכע זענען שולדיג געבליעבען פאר בילעטס פון די קינעמאטאגראפישע פארשטעלונגען אין טעאטער „מיראזש" פאר'ן וועכגערי-פעראיין בים „לינת החולים", ווערען העפליכסט געבעטען, אום איינצובערענגען אויסגאפען פאר אינקאסענטען, די קומענדע בעטרעגע אפצושיקען צו פרוי ליפשטיין צענעלניאנא 5, צו פרוי וואלק פעטריקויער 128 אין נאמען פון די ארמע וועכנעריגען דאנקט הערצליכסט

די פערוואלטונג.

פערבייגעהענדיג.

דעפוטאט נעקראסאוו.

ערגיץ-מאו קלאפט נאך א הארץ פאר אונז.

ערגיץ מאי ווערט נאך א פנים רויט פאר בושת צו זעהן די יודען-ליידען אין 20-טען יאהר-הונדערט, אז א ברוסט ברויזט אויף און נעהמט שטארקער קלאפען פאר אויפרעגונג און פול ווערט א הארץ מיט געפיהל צו אונזער שוועדער לאגע.

יא, נאך דא א פונק פון עהרליכקייט, וואס וועט זיך נישט פערלעשען אפילו אין די פינסטערסטע צייטען.

און נישט-מאו, נישט-מען מוז זיך אט דער פונק פון עהרליכקייט בעוויזען, א לייכט טהון א מינוט, און א קורצע ווילע א מארף טהון א פאס ליכט אין דער פינסטערניש אריין.

איצט האט עס ווידער געטראפען, דעפוטאט נעקראסאוו האט גערעדט.

דאס איז געווען ארעדע מיט הארץ און פייער ארעדע, וועלכע האט אין דער איצטיגער רעאקציע צייט געמאכט א שטארקען אינדרוק אפילו אין די קאנסערוואטיווע קרייזען.

נעווים קלינגט עס זעהר שען ווען א נישט-יוד רעדט א וועלכע הארציגע ווערט פון דער עפענטליכער טריבונע אראב צו די פאלקס-פערטרעטער, און איבערהויפט דער סוף, די לעבעדיגע ענדונג צו דעם יודישען פאלק. דאס שמייכעלט אונז נעווים אין מען געפינט דערין עטליכע טרייסט-טראפען אין דער איצטיגער שווערער צייט.

אבער די רעדע האט אונז אין גאנצען נישט געקאנט בעפרידיגען, הויפטזעכטליך דערפאר, ווייל ביי אונז איז צופיעל אנגעזאמעלט אויפ'ן הארצען, זעהר פיעל בעליידיגונגען און צער און מיר האבען זעהר פיעל צו זאגען די פאלקס-פערטרעטער, עס ווילט זיך אט צו די פאלקס-פארשטעהער, די פערטרעטער פון אלע פעלקער און פון אלע שיכטען זאגען אונזער וואָרט, אונזער בעליידיגונגען און צער-וואָרט.

און דאס קאנען טהען נאר אונזערע שליחים. זיי, די יודען, וועלכע מיר האבען אהין געשיקט און זיי אונזער וואָרט איבערגעגעבען.

און זיי האבען עס ווירקליך געטהון אויף דער שבת'דיגער דומע-זיצונג.

אויב נעקראסאוו'ס רעדע איז געווען פאר אונז א טרייסט-רעדע, א רעדע וועלכע האט אונז געשמייכעלט זעהר, אז עס געפינט זיך נאך אנ'עהרליך נישט-יוד הארץ, וואס טרעט ארויס פאר אונז און נעהמט זיך אן פאר אונזערע בעליידיגונגען זענען די רעדעס פון באמאש'ן און פון פרידמאן'ן געווען די רעדעס פון אונזערע ליידען. פון אונזער צער און בעליידיגונג.

ווען באמאש און פרידמאן האבען גערעדט האט דאס גאנצע פאלק מיט זיי גימענערעדט די זעלבע ווערטער, אין עס איז אונז אויף א ווילע לייכטער געווארען אויפ'ן הארצען.

וואָרום יודישע שליחים שיקען מיר נישט אין דער דומע ארייין נאר אום דעמאנסטראציע, נאר אום אונזער וואָרט צו זאגען דער וועלט.

און האבען זיי עס געטהון—האבען זיי געטהון זייער פליכט אלס שליחים. ערפילט זייער חיוב אלס יודען.

און דאס פרעהט אונז בעזונדערס. מיר האבען אלוא די טעג געהאט ביידע ארט בעפריידיגונגען פון דער דומע.

צב.

די עמיגראציע קיין פאלעסטינא.

(פון אונזער קיעווער קארעספאנד ענט).

עפעס אונגעוועהנליכעס קומט איצט פאר אין די קיעווער יודישע עמיגראציאנס ביוראס: יעדען טאג קומען צעהנדליגער פערזאנען און בעטען ירעות און אינפארמאציעס וועגען פאלעסטינא.

עס האט זיך אנגעהויבען א נייע בעוועגונג צווישען די קיעווער יודען, א בעוועגונג קיין פאלעסטינא. די דאזיגע בעוועגונג וואקסט מיט יעדען טאג און עס נעהמ נישט ארויפפאהרען פון קיעוו עטליכע צעהנדליג יודען קיין ארץ ישראל.

פיעל פערטענליכע יודישע פאמיליעס ליקווידירען זייערע געשעפטען און פערלאזען קיעוו מיט זייערע הויזגעזינדערן.

דער נרעסטער טייל פון די עמיגראנטען קיין פאלעסטינא זענען ארבייטער און קאפיטאליסטען, די לעצטע פאהרען אין אונזער אלטע הייס מיט גרעסערע קאפיטאלען.

אזוי האט א גרופע היענע קאפיטאליסטען, וועלכע בעשטעהט פון בעקאנטען וואלד-סוחר פייבישענקא, דעם פאדריאטשיק רייזמאן און אנדערע, נגרינדעט א פאי-געזעלשאפט מיט א קאפיטאל פון 100,000 רובל, כדי צו מאכען פערשיעדענע אונטערנעהמונגען אין פאלעסטינא.

א צווייטע גרופע פון מיטעלע בעלי-בתים און וואהלהאבענדע חילען צווייפלויפען א גרעסערע סומע און קויפען נחלאות אין פאלעסטינא.

אזוי אין די בעוועגונג פון די קיעווער יודען א ממשות'דיגע און די וואס עמיגרירען נעהמען מיט גרעסערע סומען, כדי צו קאנען זיך איינארדנען.

די בעוועגונג האט זיך אויך אריבערגעכאפט קיין קרעמענטשוג, קאמיינץ-פאדאלסק, נעמיראוו, פאסטאוו, ביעלאיא צעריקאוו און אנדערע און ווי מען פלעגט א מאל רעדען וועגען אמעריקא שמועסט מען איצט אין אונזער קאנט וועגען פאלעסטינא.

אויך פיעל פון דער יוגענד און יונגער אינטעליגענץ גרייטען זיך פון קיעוו און ארום קיעוו צו פאהרען קיין פאלעסטינא. די טעג פאהרט ארויס א דעלעגאציע פון א היענער גרופע יוגנט לייט, וועלכע דארף זיך בעקענען מיט די בערינגונגען און ברענגען נגוויע ראטען און אינפארמאציעס וועגען פאלעסטינא.

ק. ז ע ו י.

פראפ. הערמאן קאהען אין פעטערבורג.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דער בערימטער יודישער פילאזאף פראפ. הערמאן קאהען געקומען קיין פעטערבורג און דארט געהאלטען א פארלעזונג וועגען דער יודישער רעליגיע.

אויפ'ן וואקזאל האבען דעם בעריהמטען יודישען געלעהרטען אבגעוואַרט אויפ'ן הארצען, ווען ער איז ארויסגעקומען פון דער וואגאן מיט דעם בילד קיין פאריז, וואו מען האט פערזיכערט דאס בילד מיט דעם בילד פון „לוגר" און עס האט ארויסגעשטעלט א גרויסען אינטערעס. דאן האט מען דאס בילד צוריקגעגעבען קיין אמעריקא.

וועלט-נייעס.

רושיאקאנדא № 3

זי קאן נאר נישט צו רוה קומען די אריינע רושיאקאנדא נעכיך. מען האט זי שוין געפונען און שוין אפגעפיהרט צוריק אין „ריבר" ארמיי. געפונען זיך נאך אבער אלץ מעכשען, וועלכע בוויזען דער עכטהייט פון דעם בילד, און איבערהויפט צו דאס אין דאס אייגענע בילד פון דער חאנד פון לעאנארדי דא וועגטשי. זיי בעוואוסט האבען פייל קונסטקענער בעשטעטיגט, אז אין מאדריד געפינט זיך נאך אזא בילד פון דעם נעלבען מאלער. נאך א לאנגע ריהע אונטערזוכונגען איז ענדליך ווערוויזען געווארען, אז עס איז דא נאך א דריטע רושיאקאנדא, וועלכע זאל אויך זיין געמאהלט פון לעאנארדי דא וועגטשי. דאס בילד זאל בעהערען צום ד"ר ערדמאן אין נייערק און דאס בילד האט אנ'אינטערעסאנטע געשיכטע. דעם ד"ר ערדמאנ'ס א זייערע מיט'ן נאמען הייליאס בערלאן האט פאר דער פראנצויזישער רעוואלוציע געלעבט אין פאריז, און ער האט געהאט אנ'איינברים צום קעניגליכען חויף פון לודוויג XVI. פון דער קעניגין האט ער בעקומען א עקזעמפלאר פון דעם בילד „מאנא-ליזא" אלס א מתנה. די פאמיליע אין מיט דעם כאלד אריבערגעפאהרען קיין אמעריקא. אין יאהר 1838 איז זי אבער צוריקגעקומען מיט דעם בילד קיין פאריז, וואו מען האט פערזיכערט דאס בילד מיט דעם בילד פון „לוגר" און עס האט ארויסגעשטעלט א גרויסען אינטערעס. דאן האט מען דאס בילד צוריקגעגעבען קיין אמעריקא.

האט די לעצטע יאהרען אויף פערלאזט.

— וואס זאגט איהר צו בארק'ס בעשטימונג אלס פינאנץ-מיניסטער?

— זי איז מיר זעהר סימפאטיש, בארק שטעהט אין פיעל הינזיכטען פיעל העכער פון קאקאוצעוו'ן. קאקאוצעוו איז זעהר שוואך אין באנק-אנגעלעגענהייטען און אין דעם ענין פון געלד-פערקעהר. ער האט דאס נישט געקענט בעת ער איז געווארען מיניסטער און נישט פיעל מעהר געוואוסט דערין ווען ער איז אוועק פון מיניסטעריום. בארק האט שוין דערפאר א שטארקע ידיעה אין די ענינים. קאקאוצעוו האט מיט זיין פינאנץ-פאליטיק שיער נישט געפיהרט רוסלאנד צו א באנקראט, ווען ער וואלט נאך פערבליבען אויף זיין אמט וואלט די קאטאסטראפע געווען אונפערמיידליך.

— און מיר איז איינער מיינונג וועגען נאר עמיקין'ען.

— נאר עמיקין—האט ווייטע געזאגט איז א קולטור-מענש, אהן ליידענשאפט, און צוליעב זיין הויכען עלטער זעהר אביעקטיוו. ער איז פאליטיש עהרליך און ער וועט נישט בייטען זיין איבערצייגונג צוליעב דער קאריערע.

צום סוף פון זיין געשפרעך האט מיטע געזאגט:

— איצט איז איינגעטליך נישט קיין נפקא-מיניה ווער עס איז מיניסטער, קיין גרויסע רעפארמען וועלען נאך אויף לאנגע צייט נישט פארקומען, אנדערש מעם עס ערשט ווערען ווען אלץ וועט זיך אין גאנצען ענדערען.

א געשפרעך מיט'ן גראף וויטע.

גראף וויטע ווילט איצט אין ביאריץ, וואו ער איז א גאסט אלץ זומער. די געלעגענהייט האט אויסגענוצט די „פאסישע צייטונג" און איהר מיטארבייטער ה' יוסף מעלניק האט מיט איהם געהאט פאלגענדען געשפרעך:

— איז עס אמת, אז שיפאוו ווערט בעשטימט אלס דירעקטאר פון דער נאסוד, באנק.

— יא,—האט געענטפערט וויטע,— דאס איז אמת. ווען איך בין אבגעפאהרען פון פעטערבורג מיט א רודש צו-ריק איז די זאך שוין געווען בעשלאסען אין פרינציפ. ווען עס איז נאך נישטא קיין אפיציעלע בעשטימונג, קאן מען זי יערען טאג ערוואַרטען. איך פערשטעה וואס איהר פרעגט, ווייל די בעשטימונג איז א נישט געוועהנליכע. שיפאוו איז איצט א מיטגליעד פון נאסוד. סאוויעט דאס איז א ראנג העכער פון מיניסטער און איצט אלס באנק-דירעקטאר קומט איהם אויס צו זיין אונטערגעוואָרפען דעם פינאנץ - מיניסטער. אבער אזוי ווייט עס זיין צוליעב בעזונדערע אורזאכען. איבערהויפט צוליעב דעם וואס רוסלאנד וויל איצט פיהרען א געזונדערטע פינאנץ-פאליטיק, וועלכע קאקאוצעוו מאכען פערשיעדענע אונטערנעהמונגען אין פאלעסטינא.

א צווייטע גרופע פון מיטעלע בעלי-בתים און וואהלהאבענדע חילען צווייפלען אין דער יידישער יידען, א בעוועגונג אין בעטען ירעות און אינפארמאציעס וועגען פאלעסטינא.

עס האט זיך אנגעהויבען א נייע בעוועגונג צווישען די קיעווער יודען, א בעוועגונג קיין פאלעסטינא. די דאזיגע בעוועגונג וואקסט מיט יעדען טאג און עס נעהמ נישט ארויפהרען א וואך, אז עס זאלען נישט ארויספאהרען פון קיעוו עטליכע צעהנדליג יודען קיין ארץ ישראל.

פיעל פערטענליכע יודישע פאמיליעס ליקווידירען זייערע געשעפטען און פערלאזען קיעוו מיט זייערע הויזגעזינדערן.

דער נרעסטער טייל פון די עמיגראנטען קיין פאלעסטינא זענען ארבייטער און קאפיטאליסטען, די לעצטע פאהרען אין אונזער אלטע הייס מיט גרעסערע קאפיטאלען.

אזוי האט א גרופע היענע קאפיטאליסטען, וועלכע בעשטעהט פון בעקאנטען וואלד-סוחר פייבישענקא, דעם פאדריאטשיק רייזמאן און אנדערע, נגרינדעט א פאי-געזעלשאפט מיט א קאפיטאל פון 100,000 רובל, כדי צו

פראפ. הערמאן קאהען אין פעטערבורג.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דער בערימטער יודישער פילאזאף פראפ. הערמאן קאהען געקומען קיין פעטערבורג און דארט געהאלטען א פארלעזונג וועגען דער יודישער רעליגיע.

אויפ'ן וואקזאל האבען דעם בעריהמטען יודישען געלעהרטען אבגעוואַרט אויפ'ן הארצען, ווען ער איז ארויסגעקומען פון דער וואגאן מיט דעם בילד קיין פאריז, וואו מען האט פערזיכערט דאס בילד מיט דעם בילד פון „לוגר" און עס האט ארויסגעשטעלט א גרויסען אינטערעס. דאן האט מען דאס בילד צוריקגעגעבען קיין אמעריקא.

יאהאן פאן ווילדענבראך.

„דער יודישער פירשט".

א שפאנענדער היסטאריש ראמאן.

(פעציעל בעארבעט פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט").

(44

VIII

לעאנארא צוריק אין יוסף'ס ארטמס...

שטעהן האט אבער אלץ נאך געוואלט ווירקען אויף יוסף'ן, אז ער זאך זיך ענטזאגען פון לעאנארא און ווייטער נערעדט, שוין מיט מעהר פייער און בעגייסטערונג:

— אונזער פאלק איז א וואנדערפאלק צווישען די פעלקער, אומעטום ווערען מיר פערפאלגט און נעיאגט און נאר אונזער תורה, די לויטערע אמונה פון אונזערע עלטערן, דער גלויבען אין אונזער גאט—דאס אלץ האט אונז געגעבען בחות אריבערצוטראגען אלע אומגליקען און צרות, אלע ליידען און פיינען און פלייבען פעסט ביי אונזער גאט און אונזער תורה! און דערום קאן נאר דער מענש ברענגען א הילף פאר אונז, וועלכער איז איבערגעגעבען אונזער גאט און וועלכער האט פאר זיין פאלק געליטען, ווי זיינע עלטערן אין זייערע וואנדערונגס-לענדער!.. א מאן ארער א פרוי, וואס קומט צו אונז פון דער פרעמד!—

שטעהן האט שארף א קוק געטהון מיט זיינע ברענענדע אויגען אויף יוסף'ן און א ביסעל רוהיגער און גלייכגילטיגער ווייטער געזעגט:

— איך וויל אונזער פיהרער און פירשט איינרויסען א סוד.

דער מענש, וואס האט געשוואוירען צו העלפען זיינע אומגליקליכע ברידער, זיי ארויסצופיהרען פון זייער פינסטערער גרוב און זיי בעלויכטען מיט א נייעם ליכט פון הילף און הייליגונג—אזא מענש טאר א חוץ דעם וואילשטאנד און די טובות פון זיין פאלק מעהר נישט אין זיך האבען! ער מוז מיט פעסטע און זיכערע שריט געהען צו זיין ציעל און דאס ערשט וועט ער מצליח זיין!

— הייסט עס, אז דו ווילסט טייטען אין מיין הארצען אלע מיינע געפיהלען און אויסראטען יערעס געפיהל פון ליידענשאפט און קומער? הייסט עס נישט, אז דו ווילסט מיך אויסטייליען פון גאנצען כלל מענשען, אז איך וועל ווי בכלל מוזען דערווייטערן פון מענשען און איך פון מיין פאלק?

— איך דארף אונזער פירשט נישט לערנען, וואס ער האט צו טהון, נאר פון מיינע רעד וועל איך נישט אָבטרעטען... איך קען צו נוט אונזער פאלק!

— און משה רבנו, וועלכער האט ארויסגעפיהרט די יודען פון מצרים, האט דען נישט געגוטען יתרו'ס טאכטער פאר א פרוי?

— צפורה איז געווען זעהר א קלוגע און זיך נישט גרויס געהאלטען...— ווען לעאנארא וועט ווערען דיין פרוי, וועסטו דיין פלאן גענען ווענדיג נישט קאנען דורכפיהרען, סיידען דו זאלסט זיין א גאט; נאר דו ביסט בלויז א מענש און נישט קיין גאט!...

— דאס ווייס איך אויך! און פונדעסטוועגען גלויב איך, אז א נייסט פון הימעל, א שטארקער און מעכטיגער נייסט וועט מיך בעהערשען און איך וועל מיינע פראיעקטען דורכפיהרען!... דען איך שטרעב נאר צו חסד און אמת... איך וויל נאר אויסגלייכען די הויקערס, אנצוזעטיגען די הונגעריגע, צו בעשיצען דאס פאלק, פון וואנען איך שטאם!...

— דיין חסד און דיין אמת וואלטען געקאנט דיך גרויס מאכען אין די אויגען פון אונזער פאלק, נאר ווען דער יודישער פירשט וועט אריינעהמען אין זיין פאלאץ די פערשאלטענע וועגעציאנערין—וועל איך דיך פערראכטען און הא-סען... און אויך אלע יודען וועלען דיך פיינד קריגען און פערראכטען!

— פערראכטען און האסען? — יוסף האט מיט קריצענדע צעהן וויערער האלט די ווערטער, וועלכע האבען איהם געשטאכען ווי שפיזען און עס האט זיך איהם געוואלט דעם העה'דיגען שטען ענטפערן שארף. ער האט זיך אבער בעהערשט און נארנישט געענטפערט.

שטען'ס דער, וועלכע זענען געווען פול מיט פערראכטונג און האס האבען יוסף'ן דערשראקען, נאר ער האט איהם פון זיך נישט געוואלט אָבשטייסען; ער האט געהאַט, אז דער ראזיגער דרייסטער און מוטיגער יונגערמאן וועט איהם נאך קומען צו הילף אין אנ'אומגליק...

ביידע זענען זיי געשטאנען שווייגענדיג איינער אנטקעגען צווייטען מיט א אראנגעלאזטע קעפ—פלוצלונג האט זיך דערהערט א גערויש אין פאלאץ.

ביידע האבען זיך אויפגעכאפט פון זייערע געדאנקען און געגוטען זיך צו-הארכען צום רויש. אינסטינקטיוו האט יוסף געטראכט א פאר שריט צו דער טיר, נאר אויף דער שוועל זענען נאך געשטאנען סאלראסען און אבנעהיט, אז ער זאל נישט ארויס...

ער האט זיך געוואלט שוין צוריקציהען, נאר אין דעם מאמענט איז אנגע-קומען דער ווייזער פיאלא מיט א מחנת רייטער און אינ'ס נאמען פון סולטאן בעפעהלען די זאך, אז זיי זאלען פערלאזען יוסף'ס פאלאץ. דאן האט ער זיך געוועגדעט צו יוסף'ן און געזאגט:

— וואויל איז דיר, נוטער פריינד! וואויל איז דיר פירשט יוסף! דו האסט צוריק בעקומען דעם סולטאן'ס חסדים, וועלכע וועלען דיך זיי פריהער בעשיצען אין די ביטערסטע מינוטען... אויף א רגע איז דיין שטערן אונטערגעגאנגען, נאר ער האט גלייך צוריק אנגעהויבען שיינען!... דער גרויסווייזער איז פול מיט שאנדע, דען דער סולטאן האט דיר אומגעקעהרט דיין געליעבטע, וועלכע ער האט נישט געהאט אנגעריהרט... און זי געהט צו דיר אין בעגלייטונג פון דיין מוהמע גראציע...

יוסף'ס הארץ האט אנגעהויבען ציטערן פאר פרייד.

— איז עס אלץ וואהר? — האט ער שנעל א טראכט נעטהון — ארער מיר חלומ'ט זיך עס? קומט ווירקליך שוין צוריק מיין מוהמע מיט לעאנארא? ווי איז עס געשעהן? האט שוין דער סולטאן זיך אויסגעניכטערט פון זיין ווין? האט אומגעקעהרט זיין פערשטאנד? און ווער האט איהם די גאנצע שענדליכע האנדלונג פון גרויסווייזער דערצעהלט?

די אלע געדאנקען זענען דורך יוסף'ס מוח מיט דער שנעלינקייט פון א בליץ און מיט א געראוש פון א דונער... זיין הארץ האט אין איהם געגוטען טאנצען פאר אונגעדליכער פרייד און זיינע פיס האבען געטראגען אנטקעגען די פרויען...

שטעהן האט אויף איהם געוואָרפען צאָרנדיגע בליקען. נתן און די אנדערע בעריינטע זענען געשטאנען ווי פערבלעפטע... יוסף האט אבער גאָרנישט בע-מערקט און מיט אויסגעשטרעקטע ארעמס, פערשכור'ט פון גליק ארויסגלאפען פון צימער...

און אט איז אנגעקומען די קארעטע מיט זיין הארצענס געליעבטער. די קארעטע איז געווען ארומגערינגעלט מיט אנ'ערהענואך פון סולטאנ'ס הויף.

יוסף איז ווי א ווילדער צוגעלאפען אלעמען פון ווענ אבגעשטויסען, מיט אימפעט אויפגעריסען די טהיר פון דער קארעטע, אויף זיינע הענד ארויסגע-גען זיין פערחלש'טע געליעבטע און זי ארייننעטראגען צו זיך אין צימער.

נראציע איז איהם נאכגעגאנגען פיאלא וועערער האט געהיסען צוטרייבען דעם פערזאמעלטען המון.

נתן און די איבעריגע בעדיענטע האבען געהאט פערלאזען יוסף'ס פאלאץ, נאר שמעון איז בעצייטענס נישט ארויס און זעהנדיג, אז ער וועט נישט קאָ-נען ארויס אויסמיידענדיג יוסף'ן, האט ער זיך בעהאלטען הינטער א נעריכטען פאראהנג מיט'ן צווייק צו הערען, וואס די געליעבטע וועלען זיך רעדען...

(פארזעצונג קומט).

דער פרישמאן־יובילעאום אין לאדז.

א שיינער יום־טוב איז דאס געווען. א קולטור־יום־טוב. לאדז האט געמאכט דוד פרישמאנ'ען א יובילעאום־פייערונג, ווי מען האט עס נאר בעסער ניט געקאנט ערווארטען. לאדז האט זיך משמח געווען מיט אנ'איינען קינד. אזא געהויבענע שטימונג, אזא פייערליכקייט האט שוין דאס גרויסע טעאטער לאנג ניט געזעהען. און פערשרעטער פון אלע שיכטען, פון אלע קלאסען, זענען געקומען אנטייל נעהמען אין דעם יום־טוב. דער נאמען פרישמאן האט זי אלעמען פעראייניגט. יורישיסטען און העברעאיסטען האבען געמאכט שלום צווישען זיך. ארטאראקסען, משכילים פון אלטען דור און די נאכן „יונגע" זענען געגאנגען געארעמט.

פרישמאן געהערט דאך אלעמען. ער איז אלט צווישען די אלטע און איונגער צווישען די יונגע.

האט מען זיך ווירקליך אלע געפרעגט און משמח געווען פון גאנצען הארצען.

* * *

א גראנדיזע בילד האט פארגעשטעלט מיט זיך דאס טעאטער. דער גרויסער שיינער טעאטער־זאל איז געווען פול געפאקט מיט מענשען. און אלע אין א יום־טוב'דיגער געהייבענער שטימונג. דער טעאטער האט געציערט פון די רוישענדע אמאציעס, בעת דער יובילאר האט זיך בעחיזעען אין זאל. און ערשט נאכדעם בעת ער איז ארויף אויף דער ביהנע — האבען די אפלאדיסמענטען קיין ענדע ניט גענומען.

נאכ'ן געזאנג פון „הזמיר"־כאר, נאך די פארטראגען און דעקלאמאציעס, האבען זיך אנגעהויבען די בגרייסונגען. ארדענען אהן א שיעור, פון די לאדזער פראיינען, פון שילער, פון צייטונגס־פערקויפער, בעגריסונגען פון דער לאדזער און ווארשעער פרעסע, בלומען־קרענץ און מתנות. א גראנדיזע דעמאנסטראציע איז דאס געווען. א פייערונג, וואס מען וועט לאנג געדענקען אין לאדז.

* * *

דער יובילאר האט מיט א סארקאסטישען שמייכעלע אויסגעהערט די בעגריסונגען, ווי זיין שמייגער איז. ער איז דאך דער נעגנער פון אלע אפיציעלע יום־טובים, געמאכטע שטימונגען. אבער ער איז דאך מיעף געריהרט געווען. ער האט געפילט, אז דא איז עס אויפריכטיג. אז לאדז האט א הארץ. און מיעף געריהרט האט ער אין עטליכע ווערטער געענטפערט, געדאנקט פאר דעם הארציגען יום־טוב, וואס מען האט איהם געמאכט.

איך דאנק אייך, האט ער געזאגט. איך זעה איצט עפיס אזוינס, וואס איך האב זיך ווירקליך קיין מאל ניט פארגעשטעלט. און דאס וואס איך פיהל איצט בין איך ניט אימשטאנד אויסצודריקען. אויב איך האב געקעמפט אין מיין לעבען געגען בטלנות און האב דאס בעקעמפט האב איך עס צו פערדאנקען לאדז, דער שטאדט, וואו איך האב די בעסטע יאהרען פערבראכט. וואו איך האב אזוי פיעל פרייד, אזוי פיעל גוטע בעקאנטע. אין לאדז איז ניטא קיין בטלנות. אפילו א געבוירענער בטלן מוז דא שטארבען אלס ניט־בטלן. איך זעה דאס איך איצט. איך דאנק אייך.

* * *

די פייערונג האט זיך געענדיגט. א איינער קריז פון פרייד און פערעהרונג פון יובילאר, ליטעראטען, זשורנאליסטען, אנגעזעהענע בלל־טהוער, צווייען זיי די בעוואוסטע עסקנים ה' פארליזעווסקי און ה' קאפלאן, וועלכע זענען געקומען פון ווארשיי צו דער יובילעאום־פייערונג, פערזאמלען זיך אין האנדווערקער־קלוב. ס'קומט פאר א בענק. דער עולם פיהלט זיך פרייער. מען וויצעלט זיך, מען ווערטעלט זיך. בים גלעזיל חיין ווערט די שטימונג וואס א סאל פרעהליכער. דער פארזיצענדער ה' פארליזעווסקי בעמיהט זיך אויפצומונטערן דעם עולם. ס'האלט קורצע טאסטען, וועלכע רופען ארויס אפלאדיסמענטען און געלעכטער. ס'רייען נאכאנאנד די ה"ה ספעקטאר, ד"ר גרשון לעוין, ה' אונער, ה' נאטליעב, ד"ר זאלצוואסער און אנדערע. מען לייענט בעגריסונג־רעפעשען, און אין א לוסטיגער שטימונג פערברייגנט מען ניט פארטאג.

די בעגריסונגען.

אויפ'ן נאמען פון יובילאר זענען אנגעקומען צאהלרייכע טעלעגראפישע און בריעפליכע בעגריסונגען.

צווישען זיי געפינען זיך:

פון אדעס:

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון

דער יורישער ליטעראריש־וויסענשאפטליכער געזעלשאפט, וועלכע איז געווידמעט געווען דער אבשאצונג פון אייער פיעלזייטיגער טאלאנטפולער ליטעראריש־פעמיניסטישער, בעגריסט אייך אלס איינעם פון די גלענצענדסטע פארשטעהער פון דער מאדערנער יורישער ליטעראטור און וויינשם אייך, אז איהר זאלט נאך לאנג ארבייטען אויפ'ן פעלד פון אונזער ליטעראטור.

פארזיצענדער
ביאליק.

אדעס.

דור פרישמאנ'ען שיקט א הערצליכען גרוס אנ'אלטער פריינד און א נעטרייער לעזער.

פרוג.

אויסערדעם זענען אנגעקומען רעפעשען פון דער רעדאקציע „דאס לעבען", פון דער פערלאנס־געזעלשאפט צענטראל, פון „מאמענט", פון טעאטער־דירעקטאר קאמפאניץ. פון ה' קיפנים, פון ביעלצער „צעיר ציון", פון גיערזשער „אגודת צעירים", און פון פיעל ארגאניזאציעס, פערייניגען און פריוואט־פערזאנען פון אנדערע שטעדט.

* * *

דער לאדזער רב ר' אליעזר יהודה טרייסטמאן שליט"א האט צוגעשיקט דעם יובילאר אויף העברעאיש פאלגענדע בעגריסונג:

דעם געלערטען און שריפטשטעלער, דער רוהם פון זיין פאלק ה' דוד פרישמאן:

אלס רב לאדז פון „אייער געבורטס־שטארט, האב איך אויך. די ערה, זאגאר אומבעקאנט, צו פעראייניגען זיך מיט די, וועלכע בעגריסען אייך, גרויסער שריפטשטעלער, צו אייער יובילעאום־יום־טוב, וואס ווערט היינט געפייערט אין אונזער שטארט פאר אייער כבוד און צום רוהם פון אייער פרוכטבארע, געטרייע ארבייט פאר אונזער פאלק און פאר אלץ, וואס איהם איז הייליג.

זאל אייך גאט געבען מוט און קראפט, אז איהר זאלט ווייטער פארט־זעצען אייער ראוינע וויכטיגע ארבייט אויך אין דער צוקונפט און איהר זאלט נאך וויכה זיין צו הערען די ליב־געזאנגען וואס מען וועט אייך זינגען צו אייער 100־יעהריגען יובילעאום.

אייך שעצענדער און אכטענדער
אליעזר יהודה טרייסטמאן,
לאדז, י"ד אייר, התרע"ד.

עס זענען אויך אנגעקומען זעהר ווארימע בעגריסונגען פון היענען בעקאנטען פלל־טהוער ב. האווקין, פון דער „הסתדרות לשפה ולתרבות העברית" אין זדונסקא־וואליא און פיעל אנדערע.

די פרישמאן־פייערונג אין יודישען ספארט־פעראיין.

דער היענער „יורישער טורן און ספארט־פעראיין" האט פאר דעם יובילאר דוד פרישמאן נעכטען אין אונזער צונגנרייט א איבערראשענדע אויפנאהמע.

אין דער טורן־האלע (שרעניא 46) האבען זיך פערזאמעלט די טורנער, טורנערינס און א גרויסע צאהל געסט, וועלכע זענען געקומען בייזאמען דער אויפנאהמע פון יובילאר. אויך די שריפטשטעלער, וועלכע זענען געקומען קיין לאדז צו פרישמאנ'ס יובילעאום.

אונטער דער פיהרונג פון טורן־לעהרער ה' ערעלשיין זענען פארגעקומען די איבונגען און פארבייטונגען צו דער אויפנאהמע פון די נעעהרטע געסט.

בעת א פויזע פון די טורנער מעלדעט מען אז די געסט קומען אן. אין אין מאמענט זענען די טורנער ווידער אויסגעשטעלט אין ריהען און מיט דער נרעסטער שפאנונג ערווארט מען די געסט. בעת אין זאל בעוויזט זיך דער יובילאר ה' פרישמאן אין דער בעגלייטונג פון די שריפטשטעלער ה' ספעקטאר, ה' שניאור, ה' בן־אביגדור, דעם בעריהמטען יורישען סקופטאר ה' גלינצענשטיין און דעם רעדאקטאר פון אונזער צייטונג ה' י. אונער הערען זיי אויפגענומען מיט שטורמישע אפלאדיס־מענטען און הידד־אויסרופען.

די געסט פערנעהמען די פאר זיי צוגענרייטע פלעצער און ס'הויבט זיך אן דער אויפמארש פון די טורנער. נאכדעם בעגריסט דעם יובילאר און די געסט אין א ווארימער רעדע דער פרע־זעס פון פעראיין ד"ר לודווינ פאלק. איינינע טורנערינס טראגען דאן אונטער דעם יובילאר א פראכטפאלען בלומען־בוקעט מיט דער העברעאישער אויפשריפט: „מוגש מאת אגודת התעמלות העברית בלודז לסופר הנכבד נאום דורן מר פרישמאן למנחת זכרון לחג יובלו", פאר וועלכען דער יובילאר דאנקט מיט איינינע ווארימע ווערטער.

נאכדעם הויבען זיך אן די טורן־איבונגען. וועלכע רופען ארויס גרויסע בעגייסטערונג צווישען די געסט.

נאך די איבונגען האלט א רעדע דער מטיף ה' מילייקאווסקי, וועלכער דאנקט דעם יובילאר מיט די געסט פאר זייער בעזוך און וויינשט די טורנער ערפאלג. ה' מארגענשטערן שטעלט פאר פאר די געסט די ערשטע יורישע פוסנעגער, וועלכע זענען געגאנגען צופוס פון לאדז קיין טאמאשאו און דער וויצע־פרעזעס פון פעראיין ה' א. ל. לאפ שטעלט פאר פאר די געסט די טורנערינס וועל־כע מארשירען פאר פאר זיי. די טורנער און טורנערינס מאכען דערויף א נעמייניאמען אויפמארש. וועלכער ענדיגט זיך מיט איינינע פריי איבונגען.

צום שלום האלט דער רעדאקטאר ה' אונער די רעדע, אין וועלכער ער בעגריסט די יורישע יוגענד און רעדט וועגען דער פיזישער און גייסטיגער אויפלעבונג פון יורישען פאלק. די רעדע ווי איך אלע פריהערדיגע ווערט אויפגענומען מיט בעגייסטערטע „הידד" אויסרופען און שטורמישע אפלאדיס־מענטען.

נאך דער לעצטער פערלאזען דער יובילאר מיט זיינע בעגלייטער בייז שטורמישע אוואציעס די טורן־האלע.

ווער ס'וויל לאכען

און זיך זעלטען נוט ווילען, זאל קומען איבערמארגען דאנערשטאג האלב 9 אבענדס אין גרויסען טעאטער. קאנסטאנטינער 16, וואו עס וועט פאר־קומען אונטער רירעקציאן פון י. זאנדבערג

צום ערשטען מאל אין לאדז

א אבענד פון אויסערגעוועהנליכען הומאר און סאטירע אונטער'ן נאמען

„אלוסטיגער אבענד"

מיט פיעל פרעהליכע און לעבעדיגע נומערן... אויסגעפיהרט פון די בעסטע ארטיסטישע קרעפטען.

בילעטס צו דעם דאזיגען זעלטענעם אבענד מען שוין אין דער קאסע פון גרויסען טעאטער. 5581

די פראווינץ.

פעטראקאוו.

פערמאכט מינים.

(ש) צוליעב א מסירה האט די פעטראקאווער פאליציי דעם פארינען שבת פערמאכט אייניגע חסידים־שטיבלעך און מינים, און צוטריעבען די מתפללים. ווי מען גיעט איבער האט עס געמסר'ט א יוד דערפאר, ווייל מען האט איהם א לענגערע צייט נישט אויפגעפון פון צו קריאת־התורה אין איינע פון די שטיבלעך דערפאר האט ער זיך נוקם געווען...

טשענסטאכאוו.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון יו־דישען האנדווערקער־קלוב.

פארגעסטערן איז דא פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון היענען יודישען האנדווערקער קלוב די פערזאמלונג האט געעפענט ה' איי־שיינער עשרה־דבריה און אלס פארוי־צענדער פון דער פערזאמלונג איז גע־וועהלט געווארען ד"ר נייסלער.

עס ווערט פארגעלעזען דער בעריכט פון דער טעמיניקייט פאר'ן פערגאנגע־נעם יאהר פון וועלכען עס איז צוזעהן אז די געזעלשאפט האט קיין שום סמנים פון לעבען ניט ארויסגעוויזען. שווערינ דערין זענען מעהרסטענטייל אינערליכע סבות, פערזענליכע אספיציעס.

שטארקע דעבאטען רופט ארויס דער בעריכט וועגען דער קולטורעלער טע־טיגקייט פון דער געזעלשאפט. וועלכע איז בעשטאנען... פון איינארדנען טאגע־אוועגדען און באנקעטען... פיעל רעד־נער הייזען אן, אז די געזעלשאפט איז ניט געגאנגען אויף איהר ריכטיגען וועג. און קומען צום בעשלוס, אז דער האנד־ווערקער קלוב דארף אנהייבען צוריק זיין ערשטע טעטיגקייט, אנצווענדען אלע מעגליכקייטען צו פערבעסערען די עקאנאמישע און קולטורעלע לאגע פון די היענע יודישע האנדווערקער.

רעדאקטאר: י. אונער.
ארויסגעבער: (ע. האמבורסקי. (א. טעגענבוים.

גרויסעס טעאטער רחי. י. זאנדבערג.

א זעלטענער גאסט אין לאדזער גרויסען טהעאטער

מארגען מיטוואך פינבטער גאסטראל

פון דער גרויסער קינסטלערין די פון אלען אנערקענטען בעסטע יודישע דראמאטישע שוישפיעלערין, וועלכע האט זיך ערוואיזען א גרויסען נאמען אויף דער אינטערנאציאנאלער ביהנע

מיסס מאלווינע לאבעל

געשפיעלט ווערט צום לעצטען מאל

מאדאם איקס

אין וועלכער די גרויסע קינסטלערין אונזער מערער גאסט מיסס מאלווינע לאבעל טרעט אויף אין איהר טריאומף־ראלע אלס „מאדאם איקס".

אויסער אונזער ליעבען גאסט בעטהיליגען זיך אין „מאדאם איקס" די בעסטע קרעפטע פון אונזער בעוואוסטען אנסאמבל.

אנאנס: פרייטאג צו נאכטס טרעט די געפייערטע קינסטלערין מיסס מאלווינע לאבעל צום 1־טען מאל אויף אין ארציבאשעוו'ס בעזע. דראמע

די אייפערזוכט.

אין איהר קרוין־ראלע אלס העלענא ניקאלאיעווגא. אין וועלכער זי האט דעם לעצטען סעזאן אין גיו־יארק געמאכט א ריזען־פורור.

אויספיהליכעס דאנערשטאג. בילעטען בעקומען מען פון חיצוניגע אין דער קאסע.

טאבעלע

2־טער ציהונגס־טאג פיערטער קלאס 202 פוילישע לאטעריע.

5000 רובל — נומר 17769. 2000 רובל — נומר 14299. 1600 רובל — נומר 6040. 1000 רובל — נומר 4828 17370. 600 רובל — נומר 16528. 300 רובל נומר 323 7878 10044 10192 10424 12185 13816 20562, 90 רובל — נומר 256 897 942 2274 2581 2693 2781 3467 3987 4458 5165 7158 7508 8331 8952 9867 11676 12625 12852 12895 16089 16671 17027 17094 19900 20384 20469 20871 23002 23319 23484.

צו 75 רובל אויף פאלגענדע נומערן:

83, 76 930 880 36 611 80 67 541 73 45 324 59 230 141 25 7
717 90 63 600 62 457 75 53 50 344 72 239 66 58 18 116 1074
53 510 426 95 77 41 219 2031 88. 66 50 42 37 28 27 924 888
31 101 21 15 3014 941, 93 83 862 92 55 753 98 84 68 611 65
209 25 38 88 301 07 427 72 86 92 521 723 55 812 957 99, 4032
67 148 84 253 58 315 71 401 75 580 611 45 58 67 94 756 61 85
835 944. 5024 38 57 78 124 26 270 88 304 21 26 92 427 82 40
59 68 515 27 626 37 39 40 68 82 97 737 86, 6035 52 128 30
205 310 43 65 81 423 62 82 510 81 85 96 694 723 40 52 813 28
39 61 961 64. 7035 38 57 92 107 9 10 32 40 43 253 66 309 28
46 404 422 83 99 525 31 605 57 92 739 60 65 802 17 39 39 81
922 36 50 63 74 80, 8001 199 231 46 314 61 80 406 67 75 528
31 74 612 30 34 678 859. 9047 129 76 97 203 29 59 73 75 84
328 416 88 507 9 10 528 78 628 835 64. 10026 141 87 321 37
81 509 10 52 61 76 610 777 91 803 28 59 63. 11021 57 60 115
23 45 64 69 71 215 19 44 403 27 518 27 61 619 726 29 44 824
68 93 97 915 42. 12002 15 32 93 191 217 59 65 83 317 49 81
98 413 53 543 550 56 612 23 52 69 718 19 858 69 86 91 979 96,
13008 17 26 132 62 64 65 96 217 41 319 63 414 36 500 01 09
516 19 603 08 62 63 707 72 850 917 87. 14007 71 72 75 88
100 27 55 68 73 247 74 80 337 52 423 460 76 501 645 54 714
24 26 68 77 88 801 14 51 57 85 914. 15049 97 117 234 355
516 679 707 81 63 87 866 962. 16019 97 122 27 82 224 92 322
26 30 32 428 39 98 505 81 99 609 42 46 62 79 747 827 63 83
907 08 53 61 90 98. 17002 102 50 54 216 19 31 99 313 32 407
85 92 507 53 78 690 754 75 857 59 903 49. 18017 67 113 49
223 41 48 60 302 94 519 88 609 26 97 717 43 57 850 965. 19027
72 107 20 28 29 50 207 31 50 308 59 432 41 631 40 73 81 84
675 91 808 09 38 95 917 45. 20134 87 44 47 52 68 272 74 420
480 501 28 31 741 59 96 817 63 67 94 97 906 17 68 87. 21012
87 75 231 316 42 91 573 93 768 838 82 914 19 69. 22005 69 88
122 42 212 342 68 85 87 411 49 601 43 57 71 815 902 30. 23083
133 200 15 29 50 332 80 94.

וואס הערט זיך אין לאדז.

פערשיעדענעס.

— די בעוויצערין פון פרויען גימ־נאזיום מיט רעכט, פרוי שעבקאו האט זיך געווענדעט צום מאגיסטראט מיט א ביטע, אז מען זאל איהר ארויס־געבען א סובסידיע פון דער שטאדט־קאסע.

— (ש) נעכטען אין דער פריה איז דער פעטראקאווער נובערנאטאר אבגע־פאהרען אויף איינינע טעג אין דיענסט־אנגעלעגענהייטען קיין טשענסטאכאוו.

— (ש) אין ראדוטשי ראוטער אויזער, פעטראקאווער נובערניע, איז אויף דער צייט פון מיליטער־לאגער, וועלכער גע־פינט זיך דארט, געעפענט געווארען א פאסט און טעלעגראף־אבטיילונג.

— א גרופע לאדזער ספארט־ליעב־האבער האבען בעשלאסען צו גרינדען אין אונזער שטארט א לופט־פליהערייקליב. צו דיס צוועק זענען איינגעלא־דען געווארען די בעקאנטע אויטאטיקער ווילי מילער און אסקאר אלעקסאנדער, וועלכע האבען שוין נעמאכט איינינע לופט־פליה־פראבעס.

— א גרופע לאדזער בירגער האט איבערגענעמען דער לאדזער נעסייגרע א ביטע ארויסצוהעלפען פון זיין פער־צווייפעלטער לאגע דעם געשעצטען און פערדיענסטפולען פעדאגאג ה' שטיינ־הויער, וועלכער איז טעטיג געווען אין לאדז אלס שטארטישער לעהרער אי־בער 30 יאהר. די בירגער פערלאנגען, אז די נעמייגדע זאל ערפילען איהר פליכט בנוגע צו איינעם פון די על־טעסטע יודישע לעהרער און גרינדען פאר ה' שטיינהויער'ן א נייע שולע, אז ער זאל קענען חייטער דיענען דער לאדזער יוגענד אלס אויסגעצייכענטער לעהרער און ערציהער.

וועגען לאדזער ברוק.

ווי מיר האבען שוין געהאט מיטגע־טיילט, האט דאס מיניסטעריום אבגע־ווארפען דעם פראיעקט וועגען לאדזער ברוק, ווייל לויט'ן פראיעקט האט מען געדארפט אסיגנירען 2 מיליאן רובל.

דערוים האט דער מאניסטראט בע־שלאסען אויסצוארבייטען א נייעם פרא־יעקט וועגען ברוק־ארבייטען, וואס וועלען אפקאסטען 1,730,000 ר' דעם דאזיגען פראיעקט וועט דער מאניסטראט אין גיכען ארייבערשיקען אין מיניסטעריום צו בעשטעטיגען.

דער ערשטער פראיעקט האט ארומ־געווארערט איבער די קאנצעלאריעס פון מיניסטעריום העכער 2 יאהר; דער נייער פראיעקט וועט מסתמא אויך קיין בעסערן גורל נישט האבען...

און דער ברוק אין לאדז—וואס וועט מיט איהם דערווייל זיין?

וועגען א צאל־פעראייניגונג מיט פינלאנד.

דער ראט פון די צוזאמענגעפארען פון האנ־דעל און לאנדווירטשאפט האט זיך געווענדעט צום לאדזער בערוען־קאמיטעט מיט א ביטע, אז ער זאל ארויסזאגען זיין מיינונג וועגען דער צאלפעראייניגונג מיט פינלאנד.

אזוי ווי די דאזיגע פראגע האט פאר לאדזער אינדוסטריע א גרויסע בעדייטונג, האט דער לאדזער בערוען־קאמיטעט דעם פראיעקט אל־זייטיג בעהאנדעלט און איז געקומען צום בע־שלוס, אז ווען ער זאל פערווירקליכט ווערען, וועט עס דער לאדזער אינדוסטריע ברענגען שאדען, דען די פינלענדישע פראדוקטען וועל־לען דאן מאכען א שטארקע קאנקורענץ די רוסישע סחורות. דער לאדזער בערוען־קאמיטעט האט דערום זיך ארויסגעזאגט געגען א צאל־פעראייניגונג פון פינלאנד מיט רוסלאנד.

א פארשטעלונג פאר א „נמילת חסדים"־פעראיין.

איבערמארגען, דאנערשטאג וועט אין „סקאלא"־טעאטער פארקומען א פאר־שטעלונג לטובת דעם „נמילת־חסדים"־פעראיין פון ערשטען אומשאסטאק.

דער דאזיגער פעראיין איז נאך א יונגע אינסטיטוציע און איז ערשט מיט א קורצער צייט צוריק געגרינדעט גע־וואָרען. דאך האט ער שוין ארויסגע־וויזען פיעל אויפצוההן לכובת דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג פון אונ־זער שטארט און מען דארף ערוואַרטען, אז די היענע איינוואוינער וועלען די פארשטעלונג נערן בעזוכען און אזוי ארום אונטערשטיצען דעם פעראיין.

געשפיעלט וועט ווערען יעקב גאר־רינ'ס בעוואוסטע פיעסע „סאפא" מיט פרוי און ה' אדלער אין די היפט־ראלען.

פאפיער־בראנזשע־פעראיין.

מארגען, מיטוואך, ארום 7 א זייגער אין אוועגד, וועט אין לאקאל פון שניי־דער־ארבייטער־פעראיין (קאסיעגא 1) פארקומען די פארטזעצונג פון דער פערזאמלונג פון די מיטגליעדער פון פאפיער־בראנזשע־ארבייטער־פעראיין, אויף וועלכער עס וועלען בעטראכט ווערען אייניגע וויכטיגע פראגען.

דער ערשטער פוסגאנג פון די לאדזער יודישע טורנער.

(נ) עס איז שוין צוריקגעקומען פון טאמאשאו די ערשטע גרופע פון יו־דישע פוסגעהער פון „לאדזער יודישען טורן־און ספארט־פעראיין", וועלכע האב־בען אין 12 שעה צייט געמאכט א רייזע צופוס פון לאדז קיין טאמאשאו.

ווי די פוס־נעהער דערצעהלען, איז זייער ערשטע רייזע אריבער בייז א גע־הייבענער שטימונג. געהענדיג האבען זיי זיך אבגערוהט צו חאלבע שעה אין אנדושעען, ראקיטשין און אויאזר. די טורנער איז זייערע ספעציעלע קאסטיו־מען זענען אומעטום אויפגענומען גע־וואָרען זעהר מארים.

אין טאמאשעו איז לכבוד די געסט פארגעקומען א באנקעט. נאכ'ן באנקעט האבען זיך די פוסגעהער נאך א קור־צען אברוה געלאזט אין מען ארייז צו־ריק קיין לאדז, אין דער בעגלייטונג פון די טאמאשעווער טורנער.

די ערשטע בראוא־טורנער, וועלכע נעהמען פאר אין קורצען א פוסגאנג קיין וואַרשא, זענען פון זייערע קא־לענען הערצליך בעגריסט געוואָרען און זענען בעשאנקען געוואָרען מיט בלומען.

די פראווינץ.

פעטראקאוו.

פערמאכט מינים.

(ש) צוליעב א מסירה האט די פעט־ראקאווער פאליציי דעם פארינען שבת פערמאכט איינינע חסידים־שטיבלעך און מינים, און צוטריעבען די מתפללים.

ווי מען גיעט איבער האט עס גע־מסר'ט א יוד דערפאר, ווייל מען האט איהם א לענגערע צייט נישט אויפגעפון פון צו קריאת־התורה אין איינע פון די שטיבלעך דערפאר האט ער זיך נוקם געווען...

טשענסטאכאוו.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון יו־דישען האנדווערקער־קלוב.

פארגעסטערן איז דא פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון היענען יודישען האנדווערקער קלוב די פערזאמלונג האט געעפענט ה' איי־שיינער עשרה־דבריה און אלס פארוי־צענדער פון דער פערזאמלונג איז גע־וועהלט געווארען ד"ר נייסלער.

עס ווערט פארגעלעזען דער בעריכט פון דער טעמיניקייט פאר'ן פערגאנגע־נעם יאהר פון וועלכען עס איז צוזעהן אז די געזעלשאפט האט קיין שום סמנים פון לעבען ניט ארויסגעוויזען. שווערינ דערין זענען מעהרסטענטייל אינערליכע סבות, פערזענליכע אספיציעס.

שטארקע דעבאטען רופט ארויס דער בעריכט וועגען דער קולטורעלער טע־טיגקייט פון דער געזעלשאפט. וועלכע איז בעשטאנען... פון איינארדנען טאגע־אוועגדען און באנקעטען... פיעל רעד־נער הייזען אן, אז די געזעלשאפט איז ניט געגאנגען אויף איהר ריכטיגען וועג. און קומען צום בעשלוס, אז דער האנד־ווערקער קלוב דארף אנהייבען צוריק זיין ערשטע טעטיגקייט, אנצווענדען אלע מעגליכקייטען צו פערבעסערען די עקאנאמישע און קולטורעלע לאגע פון די היענע יודישע האנדווערקער.

רעדאקטאר: י. אונער.
ארויסגעבער: (ע. האמבורסקי. (א. טעגענבוים.

Dr. Leon Grossman
ד"ר לעאָן גראָסמאַן
אויגען־ארצט
אויגען־ארצט

סקאלא-טעאטער

דירעקציאן יוליוס אדלער און ה. סיעראצקי

ציגעלשטר. 18, טעלעפאן 15-04.

היינט דיענסטאג צום לעצטען מאל ווערט געשפּיעלט דאס קאלאסאלע בילד פון לאדזער לעבען

„די שרעקליכע סודות"

הויפּטראָלען: חנה—פרוי אדלער, העניעק בלאך—ה' אדלער, פריץ שווארץ—ה' ליבמאן. איינצעלהייטן אין די פּראָגראַמען.

דאנערשטאג ווערט געשפּיעלט ווערן צום גוסטע „גמילת-חסדים" פון פעראיין 1-טען בעצירק גאָרדינ'ס בעסטע דראמע אין 4 אקטען 5 בילדער

סאפא

הויפּטראָלען: עמיליע און יוליוס אדלער מיט דער בעטיילינונג פון די בעסטע קרעפטע פון דער בּרופּע ווי אויך די 6-יעהריגע קינדער שפּיעלט די ראָלע פון דעם קינד זשענע אויסצעצייכענט.

בילעטען צו דער פאָרשטעלונג בעקומט מען אין סקלאד-אפּטעטשנע ליפשיץ ווערושער 8, בי שימאן זגערושער 20 און אין טאג פון דער פאָרשטעלונג אין דער קאסע פון טעאטער.

דיענסטאג ד. 19-טען (6) מאי ווערט פאָרקומען דער

בענעפיס דינא קעניג

פון דער מינדער-יעהריגער אַרטיסטין

געשפּיעלט ווערט ווערען

„דער אומבעקאנטער",

נאָרדינ'ס דראמא

פרייטאג א פערטעל 10 אוועגד א גרויסער לאך-אוועגד

מיניאטור-פאָרשטעלונג

א דראמע אין 1 אקט מיט מישווערקונג פון פרוי און ה' אדלער, א קאמעדיע אין 1 אקט, א פארס אין 1 אקט. צום שלוס א פערשיעדענארטיגער דיווערטיסמענט: קופּלעטען, ערצעהלונגען, מאָנאָלאָגען א. ד. ה. די פּרייזען פון די פּלעצער פון 17 ביז 75 קאפ.

מארגען מיטוואך ווערט געשפּיעלט ווערען צום 3-טען מאל די גלענצענדע ליבעס-פּיעסע אין 4 אקטען 8 בילדער

די בלינדע יתומה

וועלכע האט געהאט גרויס ערפאָלג אויף די ערשטע פאָרשטעלונגען

שבת בייטאג צו ביליגע פּרייזען און אוועגד צו געוועהנליכע פּרייזען ווערט געשפּיעלט ווערען א פּיעסע פון מערא אין 5 אקטען

איזאק בראוורמאן

אדער דער אמעריקאנער ארבייטער

אויף דער פּיעסע וואַרטען שוין לאנג די ברייטעסטע שיכטען פון טעאטער-בעזוכער.

צום שלוס א גרויסער דיווערטיסמענט מיט דער בעטיילינונג פון דער גאנצער טרופּע. בילעטען שוין צו בעקומען.

דזיעלנא 18 ▣ דער קינעמאטאגראף אין קאנצערט-זאל ▣ דזיעלנא 18

אויפ'ן פערלאנג פון פּובליקום ווירד געוויזען

נור נאך ביז פרייטאג דאס בילד

„די שטיפמוטער"

א בילד פון לאָדזער יודישען לעבען, וועלכעס מאכט אויף יעדען א אנגעהויערען איינדרוק און ריהרט ביז מרערען.

דאס בילד איז אויסגעפיהרט פון די בעסטע יודישע ארטיסטישע קרעפטען. צו דעם בילד שפּיעלט צו א כפּעציעלע ווארשעווער יודישע טוזיק און דאס בילד איז אויך פערזעהען מיט יודישע אויפשריפטען.

אנפאנג 6 אוהר נאכמיטאג. פּרייזע: גאלעריע 20 קאפ. שטוהל 30, 40, 50, 75 קאפ. און 1 רובל. וואַרשויער דירעקציאן טריאנאן זלאטשעווסקי.

CASINO

היינט ביז פרייטאג, כטנסאציאנעלעס סאנסערנצל אזעס פּראָגאם:

די ערעפנונג פון ווישטשיגעס-סעזאן אין וואַרשא.

אלבערט באסערמאן אין דער 5-אקטיגער טראגעדיע „דער קעניג" פון ריכארד פּ ישער.

פאטהע-און גומאנט-זשורנאל || די חתונה אויפ'ן ים מיט רייצענדע שאַרקעפּיפּ אין פאַרבען. || א האזען-יאגד הערליכע נאטור-אויפנאהמע.

סטעפּלע-האזע אין ליווערפּאל אויפרעגענדע לויף-סצענען.

אויסער פּראָגראַם: די פערשווערונג געגען האסאן-בי || דאס אנטוועהנטע כינד אמעריקאנישע קאמעדיע. אנערהענט בעסטע מוזיק דער שטאדט.

דראמא אין 2 בילדען נעשריעבען אין דער שפּראַך.

ODEON

גרויס עס 3-שטונדיגעס פּראָגראַם. היינט ביז פרייטאג

גרעטע וויזענטהאל אין דעם 4-אקטיגען דראמא דאס פרעמדע מעדכען פון הונא ה. האפמאנסטאל.

יאהאן איז עהנליך צו א נעגער שפּאנענדע הומאָרעסקע. || דער פּוכס רייצענדע נאטור-אויפנאהמע.

פאטהע-און גומאנט-זשורנאל || ערעפנונג דער ווישטשיגעס-סעזאן אין וואַרשא.

סטעפּלע-האזע אין ליווערפּאל אויסערגעוועהנליך אינטערעסאנטע לויף-סצענען.

אויסער פּראָגראַם: דאס שפּאנענדע 4-אקטיגע אמעריקאנישע דראמא

אין תהום פון ייעבע.

און אויף פיעלזיטיגעס פערלאנגען נאך מאכט לינדער אלס טאנגא-לעהרער אין בערלין מיט דעם פילם האט דער גע-ניאלער מאקס נעהאט דעם גרע-סטען לאך-ערפאלג דעם סעזאן.

יודען פאדערט איבעראל

64 838

רי נאטירליכע סטעראליזירטע מילך-פּראָדוקטען: שמיעטאנקע מילך אונד שמאנד-קעזלעך פון דער בעוואוסטער יודישער פאבריק

„זדראוויע" "Zdrowie"

וועלכע זענען אנערקענט פון בעוואוסטע דאקטוירים אונד ווערען אויס-נעארבייט אונטער שטענדיגער אויפזיכט פון א דאקטער באקטעריאלאג.

פערטרעטער: מ. ה. פינחוס ציענטל שטר. 32

מיין טאנץ-שולע

אין איבערטראגען אויף זאוואדזקא 5 אין אם ווערט שוין נעטאנצט. שולער און שולערינען ווערען אנגענומען.

בעמערקונג. זאנטאג ספּעציעל פיר יודישע נעזעלשאפט. שולער אונד שולערין קענען זיך מעלדען. מיט האָכאכטונג ד. פריעדוואלד.

5 ZAWADZKA 5

פעלצען

ווערען צו אויפבעוואהרונג

ווערענד דעם זאממערס

אנגענומען אים 5483 10 7

Pelzwarengeschäft

A. BROMBERG, LODZ,

Petrikauerstr. 31, Telefon 12-84.

בעמערקונג: ס'איז אנגעקומען א גרויסע פּאַרטיע פון עלקענע-שטרימלעך.

חינוך הספר

דאנערשטאג ל"ג בעומר ווערט פּארקומען אין גרויסען ענגלישען זאל (פּאסאזש שולץ №2) א

חינוך הספר תורה

פון דער חברה בנים פעראיין פון די ארבייטער פון שחט-הויז. ס'ווערען איינגעלאדענט אלע מיטגלידער ווי אויך אלע מיטסימפּאטיזירענדע.

בעמערקונג: פרויען ווערען געבעטען צו קומען נייען פון 2—6 נאכמיטאג.

1 3 66 די גרינדער.

SFINKS

היינט סענסאציע אין די

עראבערונג פון כאווכאז

גרויסעס קריעגס-דראמא אין 8 טיילען. דאס בילד צו זעהען.

צוליעב דער קריעג אין מעקסיקא איז זעהר אינטערעסאנט געוועהנליכע פּרייזען: 15, 20 און 30 קאפ.

ווארשוי ער ציר A. Ciniselli

אויפ'ן טארגאווי רינעק.

היינט דיענסטאג האלב 9 א זייגער אין אוועגד די פּראכט אויסשטאטונגס-פאנטאמינע

טאנגא פאר גערעכט

מיט ספּעציעלע דעקאָראציעס איינגעריכטעט פאר דעם מאניעזש אויך רייכע קאסטיומען מיט טואלע-טען מיכווירקונג פון גאנצען באלעט און די ספּעצ-על אוים פאריז אנגעקומענע סאליסטען סאל עט פאלעטס. נאסטשפּיעל פון די בעליעבטע הומאָריסטען „בים-באס" מיט זייער רייכען לאך-רעפּערטואר.

אויסער דעם מיטווירקונג פון דער גאנצער געזעלשאפט אין אלע נייהייטען.

אדוואקאט

נ. ווייגבערג 77 דלוגא 77

שפּרעך. 8—11 פריה און 2—10 אבענד. 5006

א. א אויך מיליטערזאכען און אלער ארט שתדלנות אין אלע רעגירונגס-אנשטאלטען.

בעקאנטמאכונג.

איך האב די עהרע מיטצוטיילען מיינע געעהרטע קליענטען, דאס דעם 4-טען מאי האב איך געעפענט מיין מאגאזין פון שוהע אויף צענעלניאנא 24 ווי אויך מיין ווערקשטעל בלייבט ווי פריהער צענעלניאנא 9. מיט אכטונג

J. Kowalczyk. 5569

ס'ווערט געזוכט צו קויפען

א לייטער אינשפּאנינער געשלאָסענער אבזיהרוואגען, עהנליך צו א פּאסט-ווָקס-פערזיכאנס-וואגען. אָפערטען סוב. „ע. ס." ווערען געבעטען אין אנאנסען-ביורא ל. עט ע. מעטצר עט קאפּאַ. 5573

עס איז ערעפנט געווארען דער רעס-טאראן

אויף וולסאדניא 43 מיט היימישע מיזאגע ווי אויך פריהשטוק אונד אבענדברויט. ביטע זיך איבערצייגען. איך פערהאָפע דאס די געעהרטע קונדשאפט ווערדען העלפט צופרידען ווי.

מיט אכטונג פ. צימערמאן

וולסאדניא 43. 2 2 2

לערן-יונגען

ווירד געבריילט בי י. מארקוס, שרעדניא שטר. 23 № וואהנ. 50. 32 949

טיכטיגע

שלאסער געזוכט, פיר גענט ארבייט ווערדען געזוכט ביי פ. מאָטיל. זאוואדסקא 19 2 2 39

Bad Kudowa

כשר Villa Lövy I. R. כשר

Tel. 49. טעל.

עמפּפיעהלט זיך אים וואלד גלענצענדע לאזשיריהויז מיט פענסיאן אונד קאמפאר-טאבעל נאך דער נייעסטען צייט איינגע-שטאטעט ואפילו המהדרין מן המהדרין יכולים לסמוך עליו.

5579 8 1

משה מנחם סג"ל לעווי

בלאאמ"ו הרב המה"ג ממדינת הגר.

גרויסער מיטאנטיש!

ס'ווערט געזוכט צו קויפען

נעכרויכטע איינשפּאנינער געשלאָסענער אבזיהרוואגען, עהנליך צו א פּאסט-ווָקס-פערזיכאנס-וואגען. אָפערטען סוב. „ע. ס." ווערען געבעטען אבצוגעבען צו ל. עט ע. מעטצל עט קאפּאַ. פעטריקויער 102. 5572

פון 1-טען יולי 1914

צו פערמיעטען פערש. גרעסערע וואהנונ-גען מיט אלע בעקוועמליכקייטען אין ווייטער הויז. ביליגע פּרייזען. צו ערפאהרען בים סטרויזש, פּאסאזש-שולץ 16. 5473

צו פערמיעטען

פאם 1 יולי וואהנונגען בעשטעהענד פון 1, 2, 3 צימער אונד קיכע מיט אלע בעקוועמליכקייטען, עלעקטרישע בעלייכטונג, מיט אויך אין לאדזער פּראָנזיזקאנער 19. 998 4 2

צו פערמיעטען

פערשיעדענע וואהנונגען פון 4 3 2 צימער עט קיכע מיט אלע בעקוועמליכקייטען צו מעסיגע פּרייזען שרעדניא 91 עקע מא-גיסטראטקא צו ערפאהרען בים ווירט. 58 6 6

מעבעל

בעשטעהענד אויס א קרעדענץ, שביהל, מאטראצען, בעטען, שענק, וואש-טיש, אָטאָמאנע, א גרויסער טיש, אלאבאסטער פינוארען. פערקויפט איך בילינ. צו ערפאה-רען פּעטריקויער 209 פארטער. 60 3 1

וואהנונגען

פערשיעדענע מיט בעקוועמליכקייטען אין לאדעם זענען צו פערמיעטען פון 1/14 יולי זגערושער 11 בי י. ס. שיפּער. 051 2 1

דיריגענט ל. זעלמאן

נימט אן קינבען אונד מענער מיט גוטע שטימען צום כאר געזאנג, ערטהיילט אויך אונטערריכט אין נאטען לערנען (סאלפאד-זשיא) אונד הארמאניא. מעלדונגס-שטונדע פאן 2 ביז 4 אוהר. פּאסאזש-שולץ 35 וואָאנונג 7. 32 951

נענען בעלאָהנונג

פאהרענדיג ארום האלב 12 שויינער בי טאג אויף א ריסארע פון קרוטקא ביז נאוואמיעסקא האב איך איבערגעלא-זען א קוויטונגס-בוך. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געוואהר צו ווע-רען די אדרעס אין ארמיניסטראציע. 69

וואַרשוי'ער קעלנער

ווערט געזוכט אין רעסטאָראן דערעטשוי-סקי, שרעדניא 23. 56 1

א טיכטיגער קעלנער

ווערט געזוכט אין רעסטאָראן דערעטשוי-סקי, שרעדניא 23. 56 1

Jude Leibb Frenkel

потерялъ свой паспортъ, выдан. магистр. гор. Лодзи. Отдать въ полицію. 55 3 1

וואהנונגען

בעשטעהענד פון 2, 3, 4 שטובען אין קוך מיט אלע בעקוועמליכקייטען זענען פון 1-טען יולי צו פערקויפען. שרעדניא 39 צו ערפאהרען שרעדניא 3 בים ווירט. 5 5 902

א מענש

ווערט געזוכט, מיזדזעוסקא 6 בים קיסטענמאכער. 53-1

האלצטנע געביידען

אויף אראבצווירקונג פון 1-טען יולי זענען צו פערקויפען. שרעדניא 39 צו ערפאהרען שרעדניא 3 בים ווירט. 5 5 902

שוינט אייער געלד!

קומט און איבערצייגט אייך!

גוטאלדריסען, לעכער אין פערש. שטאָפ-ארבייטען ווערען פינקטליך און פּראָמפּט פון א גוטען פאכמאן, לוים מוסטער, צו ביליגע פּרייזען אויסגעפיהרט. פעטריקויער № 31, רעכטס 3-טען אינגאנג אפּטיקע, 3-טער שטאק וואהנ. 35, ל. שומקעוויטש. 5238 12

זאממער-שוהע

בעזיצע אין גרויסען אויסוואהל צו זעהר מעסיגע פּרייזען

י. ווינדמאן

דעטייל-פערקויף: פעטריקויער 35

מען פיליע אויף פעטריקויער 165 איז געשלאָסען.

5503

МУЖСКОЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНІЕ

съ курсомъ ПРОГИМНАЗІИ вѣдомство Мин. Нар. Просв.

МИХАИЛА МАРГУЛИСА въ Лодзи,

7. ул. Св. Андрея 7.

אנגאהמען פון נייע שילער טעגליך אין קאנצלי דער שולע. איינטריטסעגזאמען בעגינט ד. 11/24 מאי.

אין מלאדשי פריגאטאוויטעלנ קלאס ווערען יונגלעך אנגענומען נישט יונגער פון 6 יאהר, אהן יעדער פארבעריטונג.

די זאהל שילער אין יעדער קלאס איז לוים די פּעדאגאגישע אנזיכט בעגרענצט. 50

Drei Tropfen Kaol

פּלוסינע מעטאל-פאליער, מאלען דאס שטוצינסטע מעטאל שפּיעגעלגלאנץ.

נור עלט מיט 2 פאהנען.

צו בעקומען אויבעראל.

פערטרעטער:

גוסטאוו ראזענטהאל, וואַרשוי—לאָדז.

Преподаватель русскаго языка б. курсовъ Берлица

И. Красницкій даетъ уроки у себя и у учен. на дому. Исправленіе малоуспѣшныхъ, приготовленіе къ экзаменамъ на званіе. Долголѣтняя практика по методу Берлица и предметамъ гимназическаго курса. Видѣть: 10—12 ч. у. 6—8 ч. веч. Константиновская 46, кв. 8. 52

ווייכטיג פיר מעכאנישע לוינוועבער.

די סעקציאן דער מעכאנישער לוינוועבער בים האנדווערקער-קלוב (זאוואד-סקא 5) פּראָנזשטאלטעט דיענסטאג דעם 12 מאי אום 6 אוהר אבענדס

איינע אלגעמיינע פערזאמלונג

אונד ערזוכט אלע בעזיצער דער מעכאנישער לוינוועבערען פון לאָדז שנד אומצענענד אום צאהלרייכעס ערשיינען.

22 47

Тип. М. Гамбурскій и Ко., Лодзь, Петр. 16.

Редакторъ: И. Угоръ. Издатели: Э. Гамбурскій, А. Тенцбаумъ